

**Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького
Юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса
Шевченка
Українська спілка підприємців малого та середнього бізнесу
Адвокатське об'єднання "Василь Костицький і Партнери"
Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
Академії правових наук України**

**МАЛИЙ І СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС
(ПРАВО, ДЕРЖАВА, ЕКОНОМІКА)**

економіко-правовий
науково-практичний журнал

№ 3-4(50-51)
2012

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА	3
Костицький В.В. Соціолого-правове обґрунтування юридичної відповідальності за екологічні правопорушення	3
Богдан А. Футей Роль суду присяжних в США і Україні (порівняльний аналіз)	11
Бондик В. Визначення критеріїв допустимості доказів, отриманих у межах міжнародного співробітництва у кримінальних	20
Григорович Р.В. Проблеми безпечного використання питної води у європейському та українському законодавстві	25
Джундієт В.С. Законодавча процедура за Зводом Законів Російської імперії 1835 р.	30
Ковальська М. Співвідношення галузевих, підгалузевих та інституційних принципів екологічного законодавства України	34
Фатхутдінов В.Г. Онтологічні питання формування сфери громадської безпеки як складової національної безпеки	47
Чернишова М.Ю., Захист суспільної моралі у діяльності Європейського суду з прав людини	52
ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ	58
Данелюк В.І. Нормативні засади забезпечення законності в діяльності митних органів та їх посадових осіб	58
Дідківська Г.В. Окремі аспекти кримінально-процесуального провадження щодо неповнолітніх ..	62
Дирдін М.Є. Тактика повторного призначення експертизи слідчим	65
Костицький В. Особливості статусу співробітників НБУ	70
Коробай А.П. Правове регулювання нотаріального оформлення документів для дії за кордоном ..	76
Новицький А.М., Запорожець Ю.В. Поняття та сутність інформаційного забезпечення нотаріального процесу	81
Обривкіна О.М. Проблемні аспекти діючої системи соціального захисту в Україні	86
Обрізко І. Особливості та проблеми відмежування юрисдикції адміністративних судів у контексті реалізації принципу спеціалізації судової системи України	89
Потомська Н.А. Поняття та сутність процесуальної форми в теорії кримінального процесу	98

Рачинська В.Я. Екологічна оцінка за законодавством Європейського Союзу і Республіки Польща та її українські відповідники	103
Стрілець О.М. Звичай ділового обороту та суміжні категорії за законодавством України.....	108
Ткаченко. О.Є. Правові аспекти гарантій права природокористувачів	111
Ткаченко О. Історичні основи діяльності управління державної охорони України.....	117
Удовенко Ж.В., Янкова Х.Г. Переваги та недоліки застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в контексті нового КПК	122
Удод М.В., Діденко К.В. Особливості укладання договору на водопостачання в житлово-будівельному кооперативі	127
Черниченко І. Генезис використання відеоконференції у кримінальному провадженні: міжнародний та національний аспекти	131
Шемелинець І.І., Семир'янов Д.Я. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю: проблемні аспекти	136
Шум В.В. Правовідносини слідчого, прокурора і слідчого судді при накладенні арешту на кореспонденцію за Кримінальним процесуальним кодексом України.....	140
Васильців Т.Г., Іляш О.І. Недоліки державної політики гарантування соціальної безпеки у сфері зайнятості населення	145
Варналій З. Застосування податкового стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності в умовах впровадження норм податкового кодексу України.....	153
Вільчинський О.М. Фінансове забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів: світовий досвід	160
Грабовецький Б. Є., Зянько В. В. Аналіз тенденцій та прогнозування змін обсягу реалізованої інноваційної продукції і витрат на інноваційну діяльність	166
Козирєва В.П., Гаврилішин А.П. Транснаціональна неспроможність	176
Новицький В.А. Методологічні підходи щодо визначення поняття офшор	181
Туник Ю. І. Процедури погашення податкового боргу в Україні та країнах СНД (порівняльно-правовий аналіз).....	187
Рецензия на учебное пособие «Воздушное право Украины», подготовленное коллективом авторов под общей редакцией доктора юридических наук, члена-корреспондента НАН Украины, профессора В.В. Костицкого.....	
	192

9. Лист Верховного Суду України від 26.12.2005 р. за №3.2.-2005 “Щодо застосування господарськими судами України положень процесуального законодавства стосовно розмежування компетенції між спеціалізованими адміністративними і господарськими судами” //
10. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 07.02.2006 р. № 01-8/301 “Про деякі питання, пов’язані із розмежуванням компетенції господарських і адміністративних судів” // Вісник господарського судочинства. – 2006. – №2. – С. 155–158.
11. Рекомендації Президії Вищого господарського суду України “Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам” від 27.06.2007 р. №04-5/120 //
12. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Вищого адміністративного суду України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 143 Конституції України, пунктів "а", "б", "в", "г" статті 12 Земельного кодексу України, пункту 1 частини першої статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України (справа N 1-6/2010) від 1.04.2010 р. // Вісник Конституційного Суду України від 00.00.2010. - 2010 р., №3, стор. 37.
13. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвідомчості справ, пов’язаних із соціальними виплатами" (справа N 1-40/2010) від 9.09.2010 р. // Вісник Конституційного Суду України. - 2010 р., №5, стор. 25.
14. Янюк Н.В. Підвідомчість справ адміністративним судам: проблемні питання // Право України. – 2003. - №2. – С. 88.
15. Авер’янов В., Лук’янець Д., Педько Ю. Кодекс адміністративного судочинства України: необхідність і шляхи усунення концептуально-понятійних вад // Право України. – 2006. – №3. – С. 7-12.
16. Константий О. Окремі питання оскарження правових актів у порядку адміністративного судочинства // Право України. – 2008. - №11. - С. 33.
17. Муза О.В. Адміністративна юстиція в Україні: стан та перспективи розвитку. Монографія. - К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2011. – С. 119-120.
18. Свида О.Г. Адміністративні суди в Україні: становлення та перспективи розвитку. Автореф. ... канд. юрид. наук. – О.: Одеська нац. юрид. академія, 2008. – С.
19. Коломоець Т.О. Розмежування юрисдикційних повноважень між адміністративними та господарськими судами: окремі проблемні питання сьогодення // Вісник Запорізького національного ун-ту. – 2009. - №9. – С. 70; Литвинова Г.П., Ребриста С.В. Проблеми розмежування юрисдикції спеціалізованих судів України: випадковість чи закономірність? // Вісник господарського судочинства. – 2006. - №1. – С. 24-26; Муза О.В. Розмежування адміністративного та господарського судочинства в Україні // Юридика Україна. – 2009. - №4. – С. 40-41; Муза О.В. Адміністративна юстиція в Україні: стан та перспективи розвитку. Монографія. - К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2011. – С. 123-125.
20. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 40-41, 42, ст. 492.
21. Хлібороб Н. Роль рішень Конституційного Суду України в реалізації компетенції адміністративного суду // Вісник Львівського ун-ту. – Серія юрид. – 2011. – Вип. 52. – С. 176.
22. Господарський процесуальний кодекс України від 6.11.1991 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 6, ст.56.
23. Пасенюк О. Адміністративна та господарська юрисдикція. Демаркація триває // http://www.vasu.gov.ua/ua/imp_sub.html?_m=publications&_t=rec&id=580.
24. Проект Закону України “Про внесення змін та доповнень до Кодексу адміністративного судочинства України та Господарського процесуального кодексу України щодо розмежування адміністративної та господарської судової юрисдикції” від 30.09.2009 р. №1403/http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=31443.
25. Муза О.В. Розмежування адміністративного та господарського судочинства в Україні // Юридика Україна. – 2009. - №4. – С. 43; Муза О.В. Адміністративна юстиція в Україні: стан та перспективи розвитку. Монографія. - К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2011. – С. С. 127.

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ В ТЕОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Потомська Н.А.

(к.ю.н., Міжрегіональна фінансово-юридична академія)

Анотація. У статті досліджено поняття та сутність процесуальної форми в теорії кримінального процесу.

Ключові слова: процесуальна форма, провадження, історична форма.

Аннотация. В статье исследовано понятие и сущность процессуальной формы в теории криминального процесса.

Ключевые слова: процессуальная форма, осуществление, историческая форма.

Annotation. In the article investigational a concept and essence of judicial form is in the theory of criminal process.

Keywords: judicial form, realization, historical form.

Для висвітлення суті процесуальної форми звернемося до поняття самого кримінального процесу, його значення та історичних форм.

Вітчизняні науковці-процесуалісти, а саме В.М. Тертишник та Є.Г. Коваленко наводять більш ширше і точне тлумачення терміну і вважають, що слово «процес» походить від латинського слова «processus» - пересування вперед. І це не випадково. Виникають і рухаються, розвиваючись кримінально - процесуальні відносини, рухається вперед кримінальна справа при її розслідуванні та розгляді в суді - стадія за стадією [1, с. 8].

Узагальнюючи теоретичні напрацювання щодо визначення поняття «кримінальний процес», можна зробити висновок про те, що ця категорія вживається в чотирьох значеннях: діяльність органів і осіб, яка стосується порушення, розслідування, судового розгляду та вирішення кримінальних справ; галузь права (кримінально - процесуальне право), що регулює цю діяльність; правова наука, що вивчає вказану діяльність і галузь права, яка її регулює; навчальна дисципліна, в ході викладання якої студенти вивчають теорію кримінального процесу, кримінально - процесуальне право і кримінально - процесуальну діяльність.

Розрізняють три історичні форми кримінального процесу (в усіх його аспектах): 1) обвинувальний (змагальний); 2) інквізиційний (розшуковий); 3) змішаний (континентальний).

Історично ці форми послідовно змінювалися одна одною. Водночас вони подовжують співіснувати в сучасному суспільстві. Поєднання історичного типу й історичної форми кримінального процесу називається видом кримінального процесу. Наприклад, ми можемо говорити про рабовласницький, феодальний чи буржуазний обвинувальний процес. При цьому, у різних історичних типах держав, одна й та сама форма кримінального процесу, зазнає свої модифікації, зберігаючи вихідну основу побудови.

Норми Кримінального процесуального кодексу України посідають особливе місце в інформаційно - правовому просторі, оскільки є своєрідними каналами зв'язку між кримінальним матеріальним правом та правозастосовною практикою.

У навчальній і монографічній літературі на сьогодні немає спільної думки щодо визначення кримінального процесу. Низка визначень що існують, не збігаються ні за змістом, ні за редакційним викладенням. Наприклад, Т.М. Барабаш, зазначає, що кримінальний процес - це врегульована законом діяльність органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду за широкої участі громадськості, спрямована на попередження тих злочинів, що готуються, розкриття і розслідування вчинених злочинів, вирішення справи і покарання тільки винних осіб, і породжує правові відносини між її учасниками» [2, с. 54].

С.М. Тимченко зазначає, що «Кримінальний процес - це регламентуюча реалізацію кримінального закону галузь права, а також заснована на ньому, втілена у форму правових відносин та здійснювана у встановленому законом порядку діяльності органів дізнання, слідчого, прокурора та суду, а також інших осіб, спрямована на швидке та повне розкриття злочинів, викриття винних; встановлення об'єктивної істини та забезпечення захисту прав і свобод людини, захист суспільства та громадян від злочинних посягань, забезпечення правильного застосування закону та здійснення правосуддя» [3, с. 24].

М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.П. Шипіко дають таке визначення кримінального процесу: «це врегульована нормами кримінально - процесуального права діяльність органів дізнання, слідчого, прокурора і суду по розкриттю злочинів, викриттю й покаранню винних та недопущенню покарання невинних, а також система правовідносин, що виникають у перебігу цієї діяльності, вказаних органів один з одним, а також з громадянами, посадовими особами, установами, підприємствами, громадськими об'єднаннями й трудовими колективами, які залучаються до сфери кримінально - процесуальної діяльності» [4, с. 319].

Це визначення в цілому відображає головну суть кримінального процесу, а саме, що ця діяльність здійснюється в межах закону певними органами і спрямована на встановлення злочину і покарання винних осіб.

У деяких визначеннях, наприклад, немає згадки про кримінально - процесуальні відносини, як структурні елементи кримінального процесу. Та це не означає, що автор відкидає зв'язок кримінально - процесуальної діяльності з кримінально - процесуальними відносинами.

На нашу думку, в ході розслідування, розгляду і вирішення кримінальних справ виникають і розвиваються кримінально - процесуальні правовідносини, тобто суспільні відносини, що врегульовані законом.

Також, важливо зазначити, визнання того факту, що кримінально - процесуальна діяльність породжує, змінює, застосовує правовідносини, дає підстави включити цю тезу у визначення кримінального процесу.

Кримінально - процесуальна діяльність охоплює також вирішення питань, що виникають у зв'язку з виконанням вироків. Справа вважається вирішеною, коли вирок, ухвала, постанова суду набрали чинності. Саме тому, навряд чи поняття «вирішення справи» охоплює вирішення всіх питань, що виникають у зв'язку з виконанням вироку.

Беручи до уваги всі ці міркування, найбільш вдалим на нашу думку є визначення кримінального процесу, яке дав О.О. Чувильов: «Кримінальний процес - це врегульована законом діяльність органів досудового розслідування, прокуратури і суду, яка складається із вирішення заяв (повідомлень) про злочин, розслідування, вирішення кримінальних справ, а також питань, пов'язаних із виконанням вироків, і породжує правові відносини між її суб'єктами, спрямована на забезпечення ефективності правосуддя» [5, с. 34].

Зрозуміло, що в діяльність правоохоронних органів з розкриття і розслідування злочинів, входить вирішення не тільки зазначених, а й багатьох інших важливих питань.

Отже, кримінальний процес - це діяльність органів досудового розслідування, слідчого, прокурора, суду та інших учасників кримінального процесу, що породжує, змінює, застосовує правовідносини з розкриття, розслідування і судового розгляду кримінальних справ відповідно до норм кримінально - процесуального законодавства.

Діяльність особи, що проводить дізнання, слідчого, прокурора і судді з розслідування і судового розгляду кримінальних справ має публічно - правовий характер. Злочин завжди завдає шкоду і це зобов'язує органи держави, що покликані вести боротьбу зі злочинністю, у межах своєї компетенції порушувати кримінальну справу в кожному випадку виявлення злочину, вживати всіх необхідних заходів до встановлення події злочину, осіб винних у вчиненні злочину, і до їх покарання.

Порядок провадження у кримінальній справі називають ще процесуальною формою діяльності органів дізнання, досудового слідства, прокуратури та суду, а також всіх осіб, які беруть участь у справі. Він передбачає коло державних органів та посадових осіб, їх права та обов'язки з розслідування, розгляду та вирішення кримінальних справ; коло учасників процесу та інших осіб, які беруть участь у справі, їх процесуальне становище; послідовність та умови проведення окремих слідчих і судових дій та їх зміст. Все це у своїй сукупності утворює процесуальну форму, яка має вагоме значення для правильного вирішення завдань кримінального судочинства.

Кримінально-процесуальному порядку притаманні послідовний демократизм і гуманізм, характерні для правової держави.

Специфічні завдання кримінального процесу відрізняють його від інших видів державної діяльності. Кримінально - процесуальна діяльність виникає та здійснюється лише у зв'язку зі вчиненням злочину, який є закінченим або готується. Лише тоді, коли постає питання про можливість кримінальної відповідальності за діяння, що заборонене кримінальним законом, може мати місце кримінально-процесуальна діяльність, а органи розслідування, прокуратури та суду одержують право реалізовувати свої кримінально-процесуальні повноваження, здійснювати процесуальні дії.

Процесуальна форма гарантує додержання вимог повноти, всебічності та об'єктивності розслідування справ про злочини, постановлення законного, обґрунтованого та справедливого вироку.

Додержання процесуальної форми забезпечує виховний вплив судових процесів. Зокрема, лише відкритий, прилюдний розгляд та вирішення кримінальних справ за участю підсудних, а у необхідних випадках і представників громадськості, шляхом безпосереднього розгляду судом всіх необхідних доказів, публічного обговорення учасниками процесу результатів проведеного дослідження та оголошення вироку, а також виконання всіх інших вимог процесуального закону можуть забезпечити успішне здійснення виховних та превентивних функцій суду.

Встановлена законом процесуальна форма гарантує права та законні інтереси всіх осіб, які беруть участь у справі, в тому числі обвинуваченого (підсудного), потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача, свідків, експертів та ін.

Успішна реалізація передбачених процесуальним законом прав всіх цих осіб та сумлінне виконання ними покладених на них обов'язків є найважливішими гарантіями здійснення завдань кримінального судочинства, а отже, і завдань правосуддя в цілому. Система процесуальних гарантій забезпечує реальне втілення у життя прав і законних інтересів усіх учасників кримінального процесу та всіх осіб, що беруть участь у справі, і тим самим є загальною гарантією правосуддя з кримінальних справ.

Таким чином, можемо зробити висновок, що найважливішими елементами, які утворюють поняття кримінального процесу, є: діяльність органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю, – органів дізнання, досудового слідства, прокуратури та суду, яка полягає у розслідуванні, розгляді та вирішенні кримінальних справ; демократичні принципи, які повинні лежати в основі організації та діяльності вказаних органів; завдання, що вирішуються ними; процесуальна форма їх діяльності.

Від правильного розуміння поняття, суті та завдання кримінального процесу залежить і загальний підхід до вчення про кримінально - процесуальну форму кримінального судочинства України.

Процесуальна форма належить до фундаментальних категорій кримінального процесу. Від точності визначення цього поняття залежить розробка ряду найважливіших теоретичних проблем та практичних завдань.

Проте, до недавнього часу доводилося відзначати, що питання про кримінально - процесуальну форму належить до проблем найменш розроблених у науці кримінального процесу. І хоча в сімдесяті роки вийшов ряд робіт, спеціально присвячених кримінально - процесуальній формі, багато питань, що відносяться до її поняття й змісту, залишаються дискусійними, причому відмінності в думках продовжують носити дуже суттєвий характер. Так Рахунов Р.Д. та Мотовиловкер Я.О. стверджували, що кримінально - процесуальна форма «охоплює» весь кримінальний процес у єдності його змісту (кримінально - процесуальної діяльності) і формі [6, с. 71; 7, с. 63]. У навчальній літературі у визначенні кримінально - процесуальної форми виділяються то умови, встановлені законом для здійснення слідчих і судових дій, то умови виникнення, зміни або припинення правовідносин, то структура, умови і послідовність, порядок здійснення процесуальних дій і закріплення їх у правових актах.

Разом із тим, ні в кого не виникає сумнівів, що своєчасне і правильне застосування кримінального покарання до осіб, що вчинили злочин, забезпечується належним порядком провадження по кримінальних справах, визначеним кримінально - процесуальним законодавством і наділеним процесуальними формами, які покликані сприяти встановленню істини у справі й забезпечувати дотримання прав і законних інтересів усіх учасників процесу. Процесуальна форма створює той режим законності, який є першочерговою умовою успішної боротьби зі злочинністю і разом з тим, необхідною гарантією особи від свавілля і судових помилок.

Останні положення, при всьому їх значенні для науки кримінально - процесуального права й правоохоронної практики, носять характер не початкового знання про кримінально - процесуальну форму, а лише констатації її високої соціальної і правової цінності. Те ж саме можна сказати й стосовно того, що однією із загальновизнаних ознак правосуддя є здійснення його у встановленій процесуальним правом формі.

Поняття кримінально - процесуальної форми повинно спиратися на те загальновизнане положення, що кримінальному закону, який визначає межі злочинного і караність за злочин, відповідає певна форма його реалізації, найбільш успішного і точного застосування.

На думку П.О. Недбайла під процесуальною формою слід розуміти сукупність однорідних процесуальних вимог, що пред'являються до дій учасників процесу, направлених на досягнення певного матеріально-правового результату. Або іншими словами, процесуальна форма являє собою особливу юридичну конструкцію, що втілює засади (принципи) найбільш доцільної процедури здійснення певних повноважень [8, с. 26].

На думку вітчизняних вчених (Т.В. Данченко, О.Р. Михайленко, М.М. Михеєнко), однією із загальновизнаних властивостей правосуддя, є здійснення його в установленій процесуальним правом формі. В кримінальному судочинстві вона створює правовий режим діяльності суду, органів досудового слідства та прокурорського нагляду; установлює послідовність процесуальних стадій, систему і умови провадження по справі в цілому і здійснення окремих процесуальних дій. Також існує думка, що кримінально-процесуальна форма – невід'ємна сторона кримінального судочинства. Слідча та судова діяльність у кримінальних справах спрямована на втілення в життя норм кримінального закону і регулюється як кримінальним, так і кримінально-процесуальним правом. В останньому визначено норми, що встановлюють порядок (форму) кримінального судочинства.

П.В. Цимбал у своїх працях зазначає, що кримінально-процесуальна форма - це передбачений законом порядок усієї кримінально-процесуальної діяльності органів дізнання, досудового слідства, прокуратури й суду, а також громадян та юридичних осіб, залучених до сфери цієї діяльності, а також порядок вчинення і оформлення окремих процесуальних дій, прийняття, оформлення й звернення до виконання процесуальних рішень [2, с.18].

Близьким за змістом до попереднього визначення, але більш уточнюючим і прийнятним, на наш погляд, є розкриття суті процесуальної форми яке наводить М.Л. Якуб, який зазначав про процесуальну форму як сукупність встановлених процесуальним законом умов здійснення діяльності у цілому, а також кожної процесуальної дії (чи комплексу таких дій) і ухвалення кожного рішення у справі, яким зазначається зв'язок і послідовність запроваджуваних дій і прийнятих рішень. Вчений вказував, що процесуальна форма (процесуальний порядок) утворює детально врегульоване стійке, юридичне визначення, суворо обов'язковий режим діловодства з кримінальних справ. Він розумів під процесуальною формою усі форми відправлення судочинства, тобто як умови, так і послідовність діловодства окремих процесуальних дій і прийняття рішення, так і умови діловодства зі справи у цілому. Тим самим безпосередньо пов'язувались процесуальна форма самого судочинства і процесуальні форми документів, прийнятих у процесі його здійснення. Висновком, який формулює М.Л. Якуб, є зазначення того, що у процесуальній формі знаходить своє втілення зміст процесу. Законодавець встановлює порядок судочинства відповідно до завдань, поставлених ним перед процесом, зі змістом і характером судової діяльності. Цим обумовлюється як структура процесу, так і порядок кожної стадії [9, с.18].

Виділяючи і регулюючи стадії кримінального процесу, процесуальні дії, які провадяться в кожній з них, рішення що приймаються і здійснюються, кримінально - процесуальний закон установлює тим самим форму процесуальної діяльності. Також, закон регулює порядок провадження процесуальних дій. Наприклад, порядок виклику і допиту свідка та порядок оформлення результатів допиту, порядок визнання особи потерпілою, притягнення особи як обвинуваченого, порушення і вирішення клопотань тощо.

Література.

1. Тертишник В.М. Кримінально – процесуальне право України: Підручник. 4 – те. вид., доп. і переробл. / В.М. Тертишник. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 1120 с.
2. Барабаш Т.М. Кримінальний процес України: Навчальний посібник. / Т.М.Барабаш, Т.В. Данченко, П.В. Цимбал. – Ірпінь: Національна академія ДПС України. – 340 с.
3. Тимченко С.М. Судові та правоохоронні органи України. Навчальний посібник. / С.М. Тимченко. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 304 с.

4. Михеєнко М.М. Кримінальний процес України: підручник. – 2 – ге вид., перероб. і доп. / М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.П. Шибіко. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.
5. Коваленко С.Г. Кримінальний процес України: Підручник. 2 – ге вид., перероб. і допов. / С.Г. Коваленко, В.Т. Маляренко. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 712 с.
6. Рахунов Р.Д. Участники уголовно-процессуальной деятельности по советскому праву. / Р.Д. Рахунов.– М., 1961. – 548 с.
7. Мотовиловкер Я.О. Некоторые вопросы содержания и формы советского уголовного процесса // Я.О. Мотовиловкер / Вестник Ярославского ун-та. – 1972. – №4. – С. 62-69.
8. Бережний О.І. Правова природа і галузева належність преюдицій // О.І.Бережний / Право України. – 2002. – № 2. – С. 10 – 12.
9. Портнов А.В. Акти конституційного судочинства як письмові форми процесуальної юрисдикції Конституційного Суду України // А.В. Портнов / Форум права. – № 2. – С.415 – 419 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ І РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА ТА ЇЇ УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ

Рачинська В.Я.

(аспірант Інституту законодавчих передбачень та правової експертизи)

Анотація. У статті аналізуються та порівнюються процедури здійснення екологічної оцінки за законодавством України, Республіки Польща та Європейського Союзу через призму об'єкта, суб'єкта, змісту.

Ключові слова: екологічна оцінка, оцінка впливу на навколишнє середовище, стратегічна екологічна оцінка.

Аннотация. В статье анализируются и сравниваются процедуры осуществления экологической оценки по законодательству Украины, Республики Польша и ЕС через призму объекта, субъекта, содержания.

Ключевые слова: экологическая оценка, оценка воздействия на окружающую среду, стратегическая экологическая оценка.

Annotation. In the article are analyzed and compared the procedures of environmental assessment in Ukraine, Poland and the European Union through the prism of its object, subject and the content.

Keywords: environmental assessment, environmental impact assessment, strategic environmental assessment.

Конфлікт між екологічними та економічними інтересами суспільства має універсальний характер, а завдання правового регулювання полягає саме в допомозі у розв'язанні цього конфлікту, як слушно зазначив В.В. Костицький [1]. Одним із напрямів виконання цього завдання є своєчасне виявлення можливих джерел негативного впливу на навколишнє природне середовище в результаті господарської та іншої діяльності, а також запобігання негативним наслідкам, до яких така діяльність може призвести.

Із цією метою в ЄС та Республіці Польща (далі – РП) функціонують процедури екологічної оцінки (а саме – оцінка впливу деяких державних і приватних проектів на навколишнє середовище (далі – ОВНС) та стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО). Зазначені процедури регламентуються відповідно Директивою 85/337/ЄЕС (доповнений Директивою 97/11/ЄС) стосовно оцінки впливу деяких державних і приватних проектів на навколишнє середовище (далі – Директива 85/337/ЄЕС) [2] та Директивою 2001/42/ЄС щодо оцінки деяких планів та програм на довкілля (далі - Директива 2001/42/ЄС) [3]. На рівні національного законодавства Республіки Польща – це розділи IV та V Закону РП «Про доступ до інформації про навколишнє середовище та його охорону, участь громадськості в охороні навколишнього середовища та оцінках впливу на навколишнє середовище» від 03.10.2008 (далі – Закон РП від 03.10.2008). [4]

У вітчизняному законодавстві та правовій науці відсутня єдність в розумінні основного термінологічного апарату теми, що розглядається. Так, зустрічаються терміни «екологічна експертиза» (Закон України «Про екологічну експертизу» від 09.02.1995 № 45/95 (далі – Закон України від 09.02.1995), «оцінка впливу на навколишнє середовище», «оцінка впливу на довкілля» [5, 225] «екологічна оцінка» [6]. Також різними є розуміння співвідношення між наведеними поняттями. Так, рядом науковців обстоюється позиція щодо *ОВНС та державної екологічної експертизи* (далі – ДЕЕ) як послідовних процедур оцінки впливу на довкілля [5, 225]. Іншими стверджується, що *екологічна оцінка* історично існує як складова *екологічної експертизи* (далі –

ШАНОВНІ АВТОРИ!

Запрошуємо до співробітництва вчених, аспірантів, практичних працівників!

Для публікації в журналі «Малий і середній бізнес (право, держава економіка)» приймаються неопубліковані раніше наукові праці в галузі економіки та права.

Фаховий журнал «Малий і середній бізнес (право, держава економіка)» охоплює чотири номери у рік і є щоквартальником.

Статті до публікації приймаються: №1 – до 20 березня; №2 – до 20 червня, №3 до 20 вересня; №4 – до 20 грудня.

Редакційна колегія журналу звертає увагу на обов'язкове дотримання вимог до наукових фахових видань та пропонує:

Рукопис подавати у двох примірниках українською, російською або англійською мовами та його електронну версію (структура та зміст якої повністю відповідають друкованому варіанту) у вигляді файлу:

- у текстовому редакторі Word, шрифт – Times New Roman, з розширенням .doc, кегль – 14;
- параметри сторінки – формат А-4, розташування тексту (таблиці, діаграми тощо) книжне з дотриманням таких розмірів полів: верхнього, нижнього і лівого – 2 см, правого – 1 см;
- відстань між рядками – 1,5 інтервал;
- кількість матеріалу однієї статті – 10 - 12 стор.

Стаття має передбачати такі обов'язкові структурні елементи:

УДК;

ім'я та прізвище, науковий ступінь, вчене звання автора;

назва статті;

анотація та ключові слова – укр., рос., англ. мовами;

до статті англійською мовою обов'язкова анотація українською;

постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями;

аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; виділення невирішених раніше аспектів загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття;

формулювання цілей статті (постановка завдання);

виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;

висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

використана література (згідно ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Нові правила бібліографічного опису. –

Режим доступу: [//www.ukrbook.net/DSTU_pabl.htm](http://www.ukrbook.net/DSTU_pabl.htm));

реферат статті англійською мовою обсягом 1 стор.

Рукопис статті повинен бути ретельно вичитаний, виправлений та підписаний автором.

Стаття має супроводжуватися довідкою про авторів (вказуються прізвище, ім'я та по батькові, вчене звання, місце роботи, посада, адреса електронної пошти і контактні телефони).

Весь текст повинен бути набраний в одну колонку без застосування будь-якого форматування.

Не допускається використання вставок та гіперпосилань.

Рукопис не має містити прихованого тексту і тексту, розміченого кольорами або підкресленнями.

Можна виділяти окремі частини тексту курсивом або напівжирним шрифтом.

Бібліографічні посилання подають, уникаючи автонумерації та автоматично генерованих кінцевих посилань.

Автор статті відповідає за правильність і достовірність викладеного матеріалу та за належність останнього йому особисто.

Редакція зберігає за собою право вносити до тексту редакційні зміни і скорочувати його.

Всі автори повинні подати рецензію на статтю.

Рецензія в обов'язковому порядку має висвітлювати такі питання:

- актуальність теми;
- новизна та обґрунтованість одержаних результатів;
- наукова (практична) цінність результатів.

Рецензія повинна бути підписана відповідними особами.

Разом з рукописом на папері подається файл на диску формату CD або текст статті надсилається електронною поштою на e-mail редакції: erlikh.sociology@yahoo.com та дублюється на адресу: natalka_bn_@ukr.net

На диску мають бути тільки файли, які стосуються змісту статті.

На етикетці диску необхідно вказати прізвище та ініціали автора/авторів.

Після узгодження з Редакцією, автори можуть мати нагоду направляти матеріали статей, відгуків та підтвердження оплати послуг за е-адресою: natalka_bn_@ukr.net або erlikh.sociology@yahoo.com

За надання послуг щодо розгляду, форматування, корегування, тиражування та ін. робіт пов'язаних з публікацією статей та виданням журналу пропонується здійснити оплату у розмірі 200грн.

«МАЛИЙ І СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС (ПРАВО, ДЕРЖАВА, ЕКОНОМІКА)»

Співзасновники журналу

Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України
Юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Українська спілка підприємців малого та середнього бізнесу
Адвокатське об'єднання «Василь Костицький і Партнери»
Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України

Рада співзасновників

Костицький В.В., член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор;
Шемшученко Ю.С., академік Національної академії наук України, доктор юридичних наук, професор.
Крупчан О.Д., академік НАПрН України, кандидат юридичних наук, професор;
Гриценко І.С., доктор юридичних наук, професор;
Костицька І.О., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;
Куліш В.В. віце-президент Української спілки підприємців малого та середнього бізнесу;
Чебеняк О.М. юрист.

Редакційна колегія

Костицький В.В., член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор (*голова редакційної колегії*);
Новицька Н.Б., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник (*перший заступник голови редакційної колегії, заступник головного редактора*);
Варналій З.С., доктор економічних наук, професор (*заступник голови редакційної колегії*).

Члени редакційної колегії

Басай О.В., кандидат юридичних наук
Білорус О.Г., член-кореспондент Національної академії наук України, доктор економічних наук, професор
Бонайн Джон професор Орегонського університету (США)
Безклубий І.А., доктор юридичних наук, професор
Васильців Т.Г., доктор економічних наук, доцент
Виноградова Н.О., кандидат юридичних наук, приватний нотаріус
Галянтич М.К., доктор юридичних наук, професор
Гетьман А.П., академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Головкін О.В., кандидат юридичних наук, доцент заслужений юрист України
Горбаль В.М., кандидат юридичних наук, заслужений економіст України
Гудзинський С.О., кандидат економічних наук
Дзера О.В., член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Дрига С.Г., доктор економічних наук, старший науковий співробітник
Захарченко П.П., доктор юридичних наук, професор
Зянько В.В., доктор економічних наук, професор
Іванов Ю.Б., доктор економічних наук, професор
Єфименко Л.В., Голова Державної реєстраційної служби України
Ківалов С.В., член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Корнєєв Ю.В., кандидат юридичних наук, доцент;
Костенко О.М., академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Костицький М.В., академік НАПрН України, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор юридичних наук, професор
Кравцов В.С. доктор економічних наук, професор
Кравчук А.В. доктор економічних наук, професор
Котюк І.І., доктор юридичних наук, професор
Кузьменко О.В., доктор історичних наук, професор, академік Української академії історичних наук
Лапечук П.І., кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Лінецький С.В., юрист
Луць В.В., академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Мазур І.І., доктор економічних наук, професор

Мірошниченко А.М., доктор юридичних наук, доцент
Нагребельний В.П., член-кореспондент НАПрН України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор
Новицький А.М., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
Романко С.М., кандидат юридичних наук, доцент
Теплюк М.О., кандидат юридичних наук
Осетинський А.Й., кандидат юридичних наук, доцент
Притика Д.М., академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Сегай М.Я., академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Селіванов А.О., академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Семчик В.І., член-кореспондент НАН України, академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Футей Богдан суддя (США)
Фурса С.Я., доктор юридичних наук, професор
Шуба О.В., доктор політичних наук, професор
Щербина В.С., член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор
Ярошенко О. М. доктор юридичних наук, професор.

Відповідальний секретар: Г. Горбуля

Редакція журналу не завжди поділяє позиції авторів з приводу висловлюваних проблем і не несе відповідальності за зміст авторських публікацій.

Журнал рекомендовано до друку Рішенням Вченої ради Інституту законодавчих передбачень і правової експертизи (протокол № 4 від 07.12.2012 р.).

Реєстраційне свідоцтво КВ № 11591-4631П видане Міністерством юстиції України 02.08.2006.

Постановою ВАК України від 26 січня 2011 року №1-05/1 економіко-правовий науково-практичний журнал «Малий і середній бізнес (право, держава, економіка)» внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук у галузі «Юридичні науки» та «Економічні науки».

Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи 01034, м. Київ, вул. Паторжинського, 4, оф. 8
тел./факс 228-50-12
e-mail редакції: j_msb@ua.fm або j_msb@ukr.net